

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Тернопільський національний економічний університет
Юридичний факультет

Кафедра конституційного,
адміністративного та фінансового
права

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни: «Господарське право»

на тему:

„Правове регулювання інвестиційної діяльності”

Студента 3 курсу ПР - 34 групи
Галузь знань 0304 «Право»
Напрямок підготовки 6.030401
«Правознавство»
Вальківа В.Ю.
Керівник: д.ю.н., проф. Гречанюк С.К.

Національна шкала _____
Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії

_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)

ТЕРНОПІЛЬ – 2016

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО – ПРАВОВІ АСПЕКТИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	6
1.1. Поняття інвестиційної діяльності.....	6
1.2. Суб'єкти інвестиційної діяльності	8
РОЗДІЛ 2. ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАКОНОДАВСТВО У РЕГУЛЮВАННІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	14
2.1. Інвестиційне законодавство України.....	14
2.2. Шляхи вдосконалення нормативно-правового регулювання інвестиційної діяльності в Україні.....	20
ВИСНОВКИ	27
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	30

ВСТУП

Актуальність дослідження. Інвестиційна діяльність – важливий аспект розвитку будь-якої держави, адже вирішення багатьох економічних та соціальних питань не можливо без розвитку інвестиційної діяльності. Інвестиції у сучасних умовах виступають найважливішим засобом забезпечення умов виходу з економічної кризи, структурних зрушень у народному господарстві, зростання технічного прогресу, підвищення якісних показників господарської діяльності на мікро- і макрорівнях. Активізація інвестиційного процесу є одним із надійніших механізмів соціально-економічних перетворень.

Формування сприятливого інвестиційного клімату є головною передумовою активізації інвестиційної діяльності. За результатами нещодавно оприлюдненого Світовим Банком рейтингу Doing Business-2014, Україна посіла 112 місце з 189 досліджених економік світу [30]. Наслідки світової фінансово-економічної кризи значно зменшили внутрішні джерела надходження інвестицій та міжнародних фінансових вкладень.

Для того щоб підвищити інвестиційну активність вітчизняних підприємств на державному рівні повинно бути сформовано та реалізовано виважену інвестиційну політику, забезпечено сприятливий інвестиційний клімат у країні.

Одним із найважливіших інструментів державної підтримки інвестиційної діяльності та інструментом реалізації інвестиційної політики держави є належне регулювання інвестиційної діяльності та створення привабливих умов для інвесторів за допомогою правового регулювання інвестиційної діяльності.

Дана проблема потребує розширеного аналізу та обґрунтування. З огляду на це актуальність комплексного дослідження правового регулювання інвестиційної діяльності є принциповою і беззаперечною. Усе це й обумовило вибір теми нашого дослідження, його зміст і структуру.

Метою дослідження є аналіз правового регулювання інвестиційної діяльності в контексті сучасного законотворення.

Згідно поставленої мети, в ході роботи необхідно вирішити такі **дослідницькі завдання**:

1. Розглянути поняття інвестиційної діяльності.
2. Охарактеризувати суб'єкти інвестиційної діяльності.
3. Проаналізувати інвестиційне законодавство України.
4. Окреслити шляхи вдосконалення нормативно-правового регулювання інвестиційної діяльності в Україні.

Об'єктом дослідження є законотворча діяльність держави щодо забезпечення ефективного правового регулювання інвестиційної діяльності.

Предметом дослідження – правові норми, які регламентують діяльність на інвестиційному ринку України.

Методи дослідження. У процесі дослідження та реалізації вищезазначених завдань використано системний аналіз наукового пізнання, аналізу і синтезу, індукції та дедукції; метод порівняльного аналізу; застосовано загальнонауковий та аналітичний методи, що забезпечило ґрунтовне вивчення правового регулювання інвестиційної діяльності

У зв'язку з актуальністю **стан розробки проблеми** активно розвивається. Теоретичним підґрунтям дисертаційного дослідження слугували наукові праці як вітчизняних учених-правників О.М.Вінник [2], О. Д. Вовчак [3] Д.В.Задихайла [7], В.І.Кухаря [11], Т.В. Майорова [12], А.В.Омельченка [15], В.С.Щербини [38], так і зарубіжних І.З.Фархутдінова [34], У. Ф. Шарп [37] та ін.

Джерельна база. У ході наукового дослідження використано законодавчі та нормативно-правові акти Верховної Ради України і Кабінету Міністрів України, укази Президента України та відповідні матеріали фінансових інститутів, підзаконні акти Міністерства фінансів України, статистичні матеріали Державної служби статистики України, розробки і наукові дослідження вітчизняних та зарубіжних учених.

Практичне значення. Результати роботи можуть бути використані у

підготовці до семінарських та практичних занять, а також для розробки матеріалів для конференцій, спецкурсів, тощо.

Обсяг і структура роботи. Курсова робота включає: вступ, три розділи, висновки до кожного розділу та загальні висновки, список використаних джерел і додатки. Основний зміст роботи викладено на 33 сторінках друкованого тексту. Список використаних нормативно-правових актів, наукових статей, публікацій (монографій) та інших літературних джерел налічує 39 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО – ПРАВОВІ АСПЕКТИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Поняття інвестиційної діяльності

В інвестиційному законодавстві ключовим поняттям є поняття інвестицій та інвестиційної діяльності. Варто відзначити, що в роботах вітчизняних та закордонних вчених стосовно дослідження інвестицій не досягнуто єдності думок щодо тлумачення поняття «інвестиційна діяльність».

Відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності під інвестиційною діяльністю розуміють діяльність, пов'язану з придбанням і реалізацією необоротних активів, а також із здійсненням фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів.

Думка вченого Панчишина С.М. є досить загальною і визначає інвестиційну діяльність як сукупність рішень та відповідних дій, скерованих на перетворення заощаджень у інвестиції [16, с. 137].

На думку Щукіна Б.М., інвестиційна діяльність є процесом організації інвестування в реально існуючих у країні умовах господарювання. Вчений стверджує, що в процесі інвестування визначається модель поведінки інвестора щодо нарощування свого капіталу [39, с.13]. Подібної думки дотримується Білолипецький В.Г., який визначає інвестиційну діяльність як проектну, організаційну, управлінську, контрольну роботу, що виконується в інтересах планової реалізації інвестицій [1, с. 19].

Іванов Г.І. під інвестиційною діяльністю розуміє діяльність із формування, розміщення, вкладення, трансформації і відшкодування інвестицій, включаючи управління ними і всією системою інвестиційних відносин [8, с.80].

Погасій С.О. розглядає інвестиційну діяльність більш обширно, характеризуючи її процесом пошуку необхідних інвестиційних ресурсів, вибору

ефективних об'єктів (інструментів) інвестування, формування збалансованої за вибраними параметрами інвестиційної програми (інвестиційного портфеля) і забезпечення її реалізації [18, с. 8].

Разом із тим Череп А.В. та Рурка І.Г. розглядають інвестиційну діяльність не просто як вкладання наявних ресурсів з метою отримання прибутку, а як важливу складову міжнародного руху капіталу, яка здатна забезпечити міграцію капіталу з однієї країни в іншу, а також прискорювати цю міграцію в одних сферах світового господарства, та уповільнювати в інших [35].

Можна погодитись з думкою Є.А. Стефановича, що сьогодні інвестиційна діяльність – це комплекс заходів держави, фізичних та юридичних осіб, спрямований на ефективне розміщення ресурсів з метою отримання очікуваного ефекту. Ефектом може бути не лише прибуток, а й, наприклад, розбудова інфраструктури, покращення умов життя населення тощо [33, с. 61].

Протилежної точки зору притримується Дука А.П., вважаючи поняття «інвестиційна діяльність» набагато ширшим оскільки вона являє собою цілеспрямовано здійснюваний процес пошуку необхідних інвестиційних ресурсів, вибору ефективних об'єктів (інструментів) інвестування, формування збалансованої за обраними параметрами інвестиційної програми або портфеля та забезпечення ефективності їх реалізації [6, с. 63].

Значна частина науковців ототожнюють інвестиційну діяльність з інвестиційним процесом, або взаємозамінюють ці поняття [9; 12].

Відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності, інвестиційною є діяльність, пов'язана з придбанням і реалізацією необоротних активів, а також із здійсненням фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів. Отже, крім придбання основних засобів, нематеріальних активів, акцій, облігацій, цілісних майнових комплексів тощо, до інвестиційної діяльності належать надходження грошових коштів у вигляді відсотків за аванси грошовими коштами та позики, надані іншим суб'єктом господарювання, а також грошові надходження у формі дивідендів, від повернення позик, від ф'ючерських і форвардних контрактів, опціонів,

а також виплати коштів за такими контрактами (за винятком тих контрактів, які укладаються для основної діяльності підприємства).

Відповідно до статті 2 Закону України «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 р. інвестиційною діяльністю є сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб та держави щодо реалізації інвестицій [22]

Враховуючи наведені визначення, до основних ознак, характерних інвестиційній діяльності можна віднести такі ознаки:

– ця діяльність являє собою систему практичних дій учасників інвестиційних правовідносин;

– такі дії є основою для виникнення правових наслідків для суб'єктного складу вказаних правовідносин (виникнення, зміна, припинення права власності, інших прав та обов'язків);

– ця система практичних дій здійснюється з метою досягнення певного результату, тобто практичні дії направлені на реалізацію саме інвестиційних проектів;

– реалізація інвестиційних проектів, в свою чергу, має на меті отримання прибутку [5 ст. 16].

Багатогранність поняття «інвестиційна діяльність» призводить до протиріч та неузгодженості підходів, які застосовуються для розкриття його змісту та сутності. Як показав критичний аналіз наявних у науковій літературі визначень, існують різні підходи до розкриття поняття, найбільш поширені з яких наступні: як інструмент; як процес-дія; як підсистема; як система управління.

1.2. Суб'єкти інвестиційної діяльності

Інвестиційні правовідносини мають самостійний суб'єктний склад. Основними суб'єктами інвестицій та інвестиційної діяльності виступають інвестори, користувачі об'єктів інвестування, фінансові посередники, представлені інститутами, що забезпечують акумулювання тимчасово вільних грошових коштів та їх найбільш ефективно розміщення. Відповідно до ст. 5

Закону України «Про інвестиційну діяльність», суб'єктами інвестиційної діяльності можуть бути громадяни та юридичні особи України та іноземних держав, а також держави.

Інвестори – суб'єкти інвестиційної діяльності, які приймають рішення про вкладання власних, позичкових і залучених майнових та інтелектуальних цінностей в об'єкти інвестування. Тобто, інвестором визнається фізична або юридична особа, а також держава або територіальна громада, що вкладає майно, майнові права, а також інші цінності, що мають ринкову вартість, з метою отримання прибутку або соціального ефекту безпосередньо у власний або створюваний ним об'єкт інвестування, або через передачу їх реципієнту для реалізації (використання) інвестицій на підставі договору. інвестиційного характеру [6, с. 65]. Інвестори, відповідно до положення вищезгаданої статті, можуть виступати в ролі вкладників, кредиторів, покупців, а також виконувати функції будь-якого учасника інвестиційної діяльності.

За своїм статусом інвестори можуть бути корпоративними, інституційними та індивідуальними.

Корпоративні інвестори – це, переважно, акціонерні товариства, а також підприємства інших форм власності, що мають вільні грошові кошти [2, с. 208].

Інституційні інвестори – це портфельні інвестори, які формують інвестиційний портфель на підставі фундаментального прогнозу поведінки у довготерміновому та середньостроковому періодах. Зазвичай це фахівці, робота яких полягає в довірчому управлінні активами [2, с. 209].

Інституційними інвесторами є банки, інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди), інвестиційні фонди, взаємні фонди інвестиційних компаній, недержавні пенсійні фонди, страхові компанії, інші фінансові установи, які здійснюють операції з фінансовими активами в інтересах третіх осіб за власний рахунок чи за рахунок цих осіб, а у випадках, передбачених законодавством, – також за рахунок залучених від інших осіб фінансових активів з метою отримання прибутку або збереження реальної вартості фінансових активів.

Індивідуальні (приватні) інвестори – це фізичні особи, які використовують свої нагромадження для інвестування. Індивідуальний інвестор найчастіше зацікавлений у тому, щоб вільні грошові кошти принесли дохід, що стане джерелом доходів при досягненні пенсійного віку або забезпечить фінансову стабільність його родині. [36, с. 60]

Інвестор має право володіти, користуватися, розпоряджатися об'єктами та результатами інвестицій, у т. ч. реінвестиції та торговельні операції на території України, відповідно до законодавчих актів України. Крім того, він має право на придбання необхідного йому майна у громадян і юридичних осіб безпосередньо або через посередників за цінами та на умовах, що визначаються за домовленістю сторін. До того ж інвестор самостійно визначає цілі, напрямки, види і обсяги інвестицій, залучає для їх реалізації на договірній основі будь-яких учасників інвестиційної діяльності тощо.

Інвестор зобов'язаний:

- подати фінансовим органам декларацію про обсяги та джерела здійснюваних ним інвестицій;
- одержати необхідний дозвіл або узгодження відповідних державних органів та спеціальних служб на капітальне будівництво;
- одержати висновок експертизи інвестиційних проектів щодо дотримання технологічних, санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних та архітектурних вимог [7, с. 175].

Суб'єкт, що приймає інвестиції називається реципієном. Реципієнтом є суб'єкт інвестиційної діяльності, власник або володілець об'єкта інвестування, що одержав від інвестора майно, майнові права та інші цінності у власність чи у користування та використовує їх у своїй підприємницькій діяльності або в спільній підприємницькій діяльності з інвестором [37, с. 121]

Відповідно до ч 3 ст. 5 Закону України «Про інвестиційну діяльність» учасниками інвестиційної діяльності можуть бути громадяни та юридичні особи, які забезпечують реалізацію інвестицій як виконавці замовлень або на підставі доручення інвестора. Перелік учасників є достатньо широким.

Це можуть бути будівельно-монтажні фірми, аудитори, ріелтори, оцінювачі майна, депозитарії та інші [22].

Суб'єктом, який заслуговує окремої уваги є держава. Держава визначає та контролює правові основи ринкових відносин, перш за все гарантуючи права власності та визначаючи базові правила економічних відносин учасників ринку. Держава може виступати як в ролі інвестора, так і в ролі одного чи декількох учасників інвестиційної діяльності. Держава впливає на інвестиційну діяльність як прямо через державний сектор економіки, так і опосередковано, через свої інститути: органи виконавчої влади і Національний банк, фонд держмайна, позабюджетні фонди, державний антимонопольний комітет тощо [33, с. 62].

Прямий вплив відбувається тоді, коли держава приймає на себе функції фінансування тих галузей та виробництв, продукція яких має загальнонаціональний характер (наприклад, оборонне виробництво, транспорт). Разом з тим, держава повинна зберегти функції інвестора в соціальній сфері, особливо при державному замовленні та фінансуванні продукції агропромислового комплексу. В деяких випадках держава може проводити інвестиції в засоби виробництва, де спостерігається його спад [31, с. 34].

Розрізняють декілька видів державного фінансування інвестицій:

1. Дотації, гранти – кошти виділяються під визначений проект на безкоштовній основі.

2. Дольова участь – держава виступає в ролі одного з вкладників через свої інститути.

3. Надання гарантій – держава через свої інститути надає гарантії проведення кредитів, які підприємства отримують від комерційних структур [34, с. 62].

Опосередкований вплив, в свою чергу, відбувається через регулювання сфер та об'єктів інвестування, організацію та методи здійснення обліку, податкове регулювання, кредитну політику та регулювання кредитних операцій, регулювання грошового обігу та форм розрахунків, валютне регулювання, регулювання ринку цінних паперів, регулювання операцій страхування тощо.

Методи опосередкованого впливу держава реалізує через нормативно-правову базу, а також через свої інститути [4, с. 72]

Як вже зазначалося, в кожній державі існує розгалужена мережа фінансових, інвестиційних та кредитних інститутів, які є суб'єктами інвестиційної діяльності. Фінансові інститути або фінансові посередники – це організації, основним предметом діяльності яких є торгівля фінансовими інструментами. Діяльність фінансового інституту по суті зводиться до продажу власних фінансових зобов'язань та придбання фінансових зобов'язань інших емітентів [1, с.219].

Фінансові посередники, що беруть участь в інвестиційній діяльності виконують низку важливих функцій:

- розподілення ресурсів в часі;
- акумуляція заощаджень;
- перерозподіл ризику;
- погодження тривалості активів і зобов'язань;
- забезпечення ліквідності інвестицій [6, с. 124].

Основними фінансово-кредитними установами є банки, інвестиційні фонди та страхові компанії.

Зокрема, інвестиційні банки діють в основному на первинному ринку цінних паперів. Найбільш поширеними методами розміщення акцій та облігацій, які використовують банки є такі:

а) андеррайтинг (underwriting) – прийняття на себе всієї суми емісії з наступним розміщенням її на ринку;

б) пряме розміщення (direct placement) – банки виступають консультантами між покупцем та продавцем;

в) публічне розміщення (public offer) –, банки створюють групу для розміщення цінних паперів, кожен член якої бере на себе частину емісії і продає цінні папери своїм клієнтам;

г) конкурентні торги (competitive bidding) – банки виступають в ролі організаторів аукціону [37, с. 265].

Банки також беруть участь в операціях на вторинному ринку цінних паперів. Це вкладення вільних грошових коштів в цінні папери різних емітентів на відносно довгий період часу. Кожен банк сам визначає, в які види паперів будуть здійснюватись інвестиції [1, с. 132].

Отже, банківськими інвестиціями є довгострокове розміщення активів банку в реальний сектор економіки з метою одержання прибутку.

Інвестиційні фонди – організації, що займаються спільним інвестуванням. Ці організації здійснюють професійне управління активами інвесторів, при чому додатково відбувається суттєва «економія на масштаб», тому інвестиційні фонди, у разі вступу до них індивідуальних інвесторів, несуть для останніх деякі переваги [39, с. 63].

Страхові компанії - компанії, діяльність яких можна охарактеризувати як торгівлю ризиком. Страхова компанія фактично купує ризик у своїх клієнтів та приймає на себе зобов'язання з часткової сплати або повної компенсації збитків клієнта при настанні для останнього страхового випадку. Акумуляуючи значні кошти клієнтів, страхові компанії одночасно є інвестиційними інститутами [3, с. 133]

Висновок до розділу 1

Узагальнюючи вище сказане, зазначимо, що під інвестиційною діяльністю слід розуміти сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій.

Суб'єктами інвестиційної діяльності (інвесторами і учасниками) можуть бути громадяни і юридичні особи України та іноземних держав, а також держави в особі урядів. Головним суб'єктом інвестиційної діяльності є інвестор, який вкладає власні, позичені або залучені кошти в об'єкти інвестування, приймає рішення щодо форм і способів їх використання, несе повну майнову та фінансову відповідальність за результати використання інвестованих коштів.

РОЗДІЛ 2

ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1. Інвестиційне законодавство України

На сьогодні правова система України включає велику кількість законів та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини в інвестиційній сфері. При цьому основою нормативно-правового регулювання в зазначеній сфері є закони.

Процес формування сучасної нормативно-правової бази, яка покликана регулювати інвестиційні процеси в Україні, розпочався з моменту прийняття акта проголошення незалежності України.

В інвестиційному законодавстві домінує принцип рівності в регламентації прав вітчизняних та іноземних інвесторів, і відповідно до цього принципу має формуватися система нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері інвестування. На думку Н. С. Мисько, можна виділити дві основні групи:

По-перше, це комплексні законодавчі і підзаконні акти, які мають універсальний характер і встановлюють основні принципи та загальні положення правового регулювання діяльності на території України вітчизняних та іноземних інвесторів;

По-друге, це предметні або рамкові законодавчі акти, що регламентують правовий режим інвестиційної діяльності в Україні [14, с. 64].

Одним з перших кроків щодо врегулювання відносин у інвестиційній сфері в Україні стало прийняття Верховною Радою України законів України «Про захист іноземних інвестицій на Україні» від 10 вересня 1991 року № 1540а-ХІІ [20] та «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 року № 1560-ХІІ [22].

Основне спрямування Закону України «Про інвестиційну діяльність» полягає у забезпеченні рівного захисту прав, інтересів і майна суб'єктів інвестиційної діяльності незалежно від форм власності, а також на ефективне інвестування економіки України, розвитку міжнародного економічного співробітництва та інтеграції. Вказаним нормативно-правовим актом встановлено загальні правові, економічні та соціальні умови інвестиційної діяльності на території України, визначено загальні положення та порядок здійснення інвестиційної діяльності, державного регулювання інвестиційної діяльності, гарантії прав суб'єктів інвестиційної діяльності, захист інвестицій тощо.

Що стосується Закону України «Про захист іноземних інвестицій на Україні», то вказаний законодавчий акт спрямований на захист інвестицій, прибутків, законних прав та інтересів іноземних інвесторів на території України. Законом визначено правовий режим діяльності іноземних інвесторів та гарантії держави щодо здійснення інвестиційної діяльності на території України.

Особливості режиму іноземного інвестування на території України встановив Закон України «Про режим іноземного інвестування» від 19 березня 1996 року № 93/96-ВР [26]. Положення цього Закону врегульовують відносини, зокрема, щодо державних гарантій захисту іноземних інвестицій, державної реєстрації та контролю за здійсненням інвестицій, діяльності підприємств з іноземними інвестиціями, розгляду спорів тощо.

Також важливе значення має прийнятий 17 лютого 2000 року Закон України «Про усунення дискримінації в оподаткуванні суб'єктів підприємницької діяльності створених з використанням майна та коштів вітчизняного походження» № 1457-III, який спрямований на захист конкуренції між суб'єктами підприємницької діяльності, створеними без залучення коштів або майна (майнових чи немайнових прав) іноземного походження, та суб'єктами підприємницької діяльності, створеними за участю іноземного

капіталу, забезпечення державного захисту вітчизняного виробника та конституційних прав і свобод громадян України.

Вказаним Законом визначено, що спеціальне законодавство України про іноземні інвестиції, а також державні гарантії захисту іноземних інвестицій, визначені законодавством України, не регулюють питання валютного, митного та податкового законодавства, чинного на території України, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України (стаття 3 Закону).

Також статтею 5 Закону визначено, що цей Закон поширюється на підприємства з іноземними інвестиціями, незалежно від часу внесення іноземних інвестицій, їх реєстрації, у тому числі до введення в дію та протягом дії Закону України від 13 березня 1992 року «Про іноземні інвестиції», Декрету Кабінету Міністрів України від 20 травня 1993 року № 55-93 «Про режим іноземного інвестування» та Закону України від 19 березня 1996 року «Про режим іноземного інвестування» [26].

Окреме місце в системі інвестиційного законодавства займає прийнятий 15 березня 2001 року Закон України «Про інститути спільного інвестування (пайові та інвестиційні фонди)» № 2299-III [23], який визначає правові та організаційні основи створення, діяльності та відповідальності суб'єктів спільного інвестування, особливості управління їх активами, встановлює вимоги до складу, структури та зберігання активів, особливості розміщення та обігу цінних паперів інститутів спільного інвестування, порядок та обсяг розкриття інформації інститутами спільного інвестування з метою залучення та ефективного розміщення фінансових ресурсів інвесторів тощо.

Також у 2001 році був прийнятий Закон України «Про внесення змін до деяких законів України з метою усунення випадків ухилення окремих підприємств, створених за участю іноземних інвесторів, від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів)» від 20 грудня 2001 року № 2899-III.

До окремої групи можна віднести законодавчі акти, які встановлюють спеціальний правовий режим господарської діяльності у спеціальних (вільних)

економічних зонах, регулюють спеціальні правові режими інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку та в межах технологічних парків України.

Так, у 1992 році було прийнято Закон України «Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон» від 13 жовтня 1992 року № 2673-XII [19], який визначив порядок створення і ліквідації, механізм функціонування спеціальних (вільних) економічних зон на території України, загальні правові і економічні основи їх статусу, а також загальні правила регулювання відносин суб'єктів економічної діяльності цих зон з місцевими радами народних депутатів, органами виконавчої влади та іншими органами.

Також до групи законодавчих актів, що врегульовують зазначені відносини, слід віднести закони України «Про спеціальні економічні зони та спеціальний режим інвестиційної діяльності в Донецькій області» від 24 грудня 1998 року № 356-XIV [28]; «Про спеціальний режим інвестиційної діяльності у Закарпатській області» від 24 грудня 1998 року № 357-XIV тощо.

Особливістю вітчизняного інвестиційного законодавства є те, що окремі аспекти в інвестиційній сфері, окрім вищевказаних нормативно-правових актів, регулюються також нормами господарського, податкового, валютного, банківського, фінансового, митного, цивільного й земельного законодавства, правовими актами про приватизацію, підприємництво, інноваційну діяльність, цінні папери та фондовий ринок, концесії тощо.

До такого законодавства слід віднести положення Податкового, Господарського [5], Цивільного, Земельного кодексів та законів України «Про інноваційну діяльність» від 4 липня 2002 року № 40-IV; «Про фінансовий лізинг» від 16 грудня 1997 року № 723/97-ВР; «Про концесії» від 16 липня 1999 року № 997-XIV [24]; «Про угоди про розподіл продукції» 14 вересня 1999 року № 1039-XIV; «Про регулювання містобудівної діяльності» 17 лютого 2011 року № 3038-VI; «Про комплексну реконструкцію кварталів (мікрорайонів)

застарілого житлового фонду» 22 грудня 2006 року № 525-V; «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23 лютого 2006 року № 3480-IV тощо.

Державне регулювання в інвестиційній сфері також здійснюється за допомогою значної кількості указів Президента України, постанов та розпоряджень Кабінету Міністрів України тощо. Серед них можна виділити наступні: Указ Президента від 10 квітня 2006 року № 300 «Про план першочергових заходів у сфері інвестиційної діяльності»; постанову Кабінету Міністрів України від 7 серпня 1996 року № 928 «Про затвердження Положення про порядок державної реєстрації іноземних інвестицій»; постанову Кабінету Міністрів України від 30 січня 1997 року № 112 «Про затвердження Положення про порядок державної реєстрації договорів (контрактів) про спільну інвестиційну діяльність за участю іноземного інвестора» тощо.

Слід звернути увагу, що значну частину вітчизняного законодавства становлять міжнародні правові акти, учасником яких є Україна: багатосторонні міжнародні угоди, конвенції, які спрямовані як на захист іноземних інвестицій, так і на врегулювання інших питань. До таких документів можна віднести, зокрема, Конвенцію про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами від 18 травня 1965 року (ратифіковано Законом України від 16 березня 2000 року № 1547-III) [9].

Крім того, в інвестиційній сфері діє велика кількість міжурядових угод про сприяння та взаємний захист інвестицій, які укладаються урядом України із урядами відповідних країн, та якими регулюються основні питання взаємин сторін такого договору в галузі інвестиційної діяльності.

Аналіз стану правового регулювання в інвестиційній сфері України свідчить про те, що інвестиційне законодавство потребує подальшого вдосконалення, адже, незважаючи на розгалужену систему правових актів, говорити про цілісну і взаємоузгоджену систему законодавства наразі передчасно [9, с. 79].

Національне законодавство у сфері регулювання інвестиційної діяльності нестабільне, нормативно-правова база зазнає постійних змін, оскільки в процесі

її формування одні нормативно-правові акти приймаються, інші відміняються, або їх положення знаходять своє відображення в інших нормативно-правових актах.

Разом з тим в останні роки все ж слід констатувати певні позитивні зрушення у зазначеній сфері. З метою удосконалення законодавчого врегулювання в останній період було ухвалено цілу низку нормативно-правових актів.

Так, зокрема, 1 липня 2010 року прийнято Закон України «Про державно-приватне партнерство» № 2404-VI - нормативно-правовий акт, який заклав фундамент для стимулювання розвитку співпраці між державним та приватними секторами з метою підвищення конкурентоздатності економіки країни та залучення інвестицій в її економіку, а також започаткував реформування інвестиційної сфери.

Максимальне спрощення для суб'єкта інвестиційної діяльності порядку отримання послуг, пов'язаних із підготовкою та реалізацією інвестиційних проектів, шляхом запровадження принципу «єдиного вікна», покликаний забезпечити Закон України «Про підготовку та реалізацію інвестиційних проектів за принципом «єдиного вікна» від 21 жовтня 2010 року № 2623-VI, який набрав чинності 1 січня 2012 року.

Вказаним Законом визначаються правові та організаційні засади відносин, пов'язаних з підготовкою та реалізацією інвестиційних проектів за принципом «єдиного вікна» та передбачається, зокрема, покладання на уповноважений орган функцій взаємодії із суб'єктами надання адміністративних та господарських послуг, що, в свою чергу, значно спростить порядок отримання послуг суб'єктом інвестиційної діяльності, необхідних для подальшої реалізації інвестиційного проекту.

22 грудня 2011 року прийнято Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про інвестиційну діяльність» № 4218-VI, яким передбачається приведення термінології у відповідність із чинним законодавством, визначення терміну «інвестиційний проект» та змісту складових частин інвестиційного

проекту, напрямів, шляхів та заходів державної підтримки і стимулювання інвестиційної діяльності, а також запровадження державної реєстрації інвестиційних проектів/проектних (інвестиційних) пропозицій, які потребують державної підтримки та проведення оцінки їх економічної ефективності.

На сьогодні в Україні все ще відбувається процес формування нормативно-правової бази в інвестиційній сфері. На розгляді у Верховній Раді України знаходиться низка законопроектів, що спрямовані на удосконалення регулювання відносин в інвестиційній сфері.

24 травня 2012 року Верховною Радою України прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної реєстрації іноземних інвестицій». Метою закону є встановлення чітких норм законодавства щодо здійснення державної реєстрації іноземних інвестицій органами державної реєстрації та її спрощення шляхом збільшення терміну подання інвестором документів для державної реєстрації іноземних інвестицій до 30 календарних днів після їх фактичного внесення, запровадження механізму перереєстрації іноземної інвестиції у разі, якщо інвестор-нерезидент продав або будь-яким чином передав корпоративні права українського підприємства іншій юридичній або фізичній особі - нерезиденту, встановлення порядку анулювання державної реєстрації іноземної інвестиції у випадку вилучення (репатріації) іноземних інвестицій, а також установлення семиденного терміну, протягом якого органами державної реєстрації здійснюється така реєстрація.

2.2. Шляхи вдосконалення нормативно-правового регулювання інвестиційної діяльності в Україні

Експерти відзначили недоліки та обмеження податкового законодавства, що негативно впливають на стан іноземного інвестування, зокрема: заборона підприємствам, крім тих, що здійснюють діяльність у сфері інформаційних технологій, включати до складу витрат у податковому обліку вартість товарів, робіт та послуг, отриманих від фізичних осіб-підприємців, які є платниками єдиного податку; обмеження щодо віднесення до складу витрат платежів роялті,

а також оплати консалтингових, рекламних, маркетингових та інжинірингових послуг, що підлягають сплаті нерезидентам; відсутність витрат з просування товарів, робіт, послуг та торгових марок у переліку витрат у податковому обліку; позбавлення новостворених підприємств права на податковий кредит на початку їхньої діяльності; несправедливий підхід щодо застосування ПДВ для окремих галузей, наприклад, зернотрейдерів, аудиторів, консультантів, бухгалтерів, юристів, розробників програмного забезпечення (операції цих видів діяльності не оподатковуються ПДВ) [11, с. 227].

Важливим і проблемним питанням упродовж всього періоду формування нормативно-правової бази іноземного інвестування в Україні залишається порядок і умови реєстрації інвестицій. Цей аспект адміністративного регулювання капіталовкладень за часи незалежності набував численних змін, остання з яких здійснена 6 березня 2013 р. Кабінет Міністрів України своєю Постановою № 139 затвердив новий Порядок державної реєстрації (перереєстрації) іноземних інвестицій та її анулювання, що набрав чинності 19 березня 2013 р. і по суті відновив порядок 1996 р., за яким реєстрація інвестицій здійснюється тільки після фактичного внесення інвестицій та підтвердження цього факту уповноваженим органом державної влади. Однак чергові зміни створюють певні труднощі щодо термінів реєстрації, оплати реєстрації та переліку необхідних документів для реєстрації, що можуть відрізнятися в залежності від вимог реєструючого органу (яким, по суті, залишаються місцеві державні адміністрації). Відповідно пільги підприємствам надаються лише після внесення належним чином зареєстрованих інвестицій.

Одним із засобів досягнення економікою України підвищення показників є поліпшення її інвестиційного клімату, який, окрім політичної, макроекономічної та фінансової стабільності, також визначається прогнозованістю змін у законодавстві [35, с. 50]. Однак на практиці політична та зовнішньоекономічна невизначеність у країні створюють некомерційні, неочікувані та непрогнозовані ризики для іноземного капіталу внаслідок частой зміни законодавства, прийняття подекуди непрогнозованих, необґрунтованих

та економічно неграмотних доповнень до нормативних актів, що дезорієнтує іноземного інвестора і погіршує інвестиційний клімат України.

Норми права часто також виявляються недійовими через високий рівень корумпованості всіх гілок влади та тінізацію економіки України, внаслідком чого відсутній справедливий контроль за виконанням визначеного законом порядку. За результатами 2012 р. Україна за Індексом сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index, CPI), який розраховується організацією Transparency International, посіла 144 місце. Такого результату досягли також Камерун, Центральноафриканська Республіка, Республіка Конго, Сирія і Бангладеш. Усі сусіди України займають вищі позиції – Польща – 41 місце, Угорщина – 46, Словаччина – 62, Румунія – 66, Молдова – 94, Білорусь – 123 і Росія – 133 у списку [30].

Практика частих змін у законодавстві та скасування пільг із порушенням прав інвестора, що мали місце впродовж років незалежності України, змушують інвестора з пересторогою ставитися до України як до потенційного реципієнта капіталовкладень. Тому вдосконалення правової бази іноземного інвестування має супроводжуватися забезпеченням прозорості функціонування судової системи, подоланням корупції у виконавчій гілці влади та відповідальним дотриманням міжнародних зобов'язань.

Наразі правове регулювання інвестиційної діяльності в Україні здійснюється на основі норм Господарського кодексу України та Закону України «Про інвестиційну діяльність». На наш погляд, при удосконаленні законодавства в інвестиційній сфері задля поліпшення інвестиційного клімату в Україні окрему увагу слід приділити розробці Інвестиційного кодексу, який передбачатиме створення чітко структурованої та прозорої системи законодавства у сфері інвестування, а також забезпечите контроль за поведінкою інвесторів. Підготовка до його розробки розпочалася в Україні ще у 2012 р., проте її було призупинено майже на самому початку [36, с. 129].

В сучасних умовах в Україні Інвестиційний Кодекс має бути стимулюючим, скерованим насамперед на підтримку державної стратегії залучення іноземних інвестицій в країну.

Прийняття Інвестиційного Кодексу в Україні призведе до двох ключових вигід у сфері інвестування: по-перше, з точки зору уряду, підготовка, опрацювання та робота з єдиним текстом простіші, що також призведе до економії часу та ресурсів; з точки зору іноземних інвесторів, яким простіше буде знайти усі правила інвестування та регулювання іноземних інвестицій у єдиному тексті, аніж шукати у багатьох документах [36, с. 128].

Проте варто пам'ятати, що Інвестиційний кодекс – це лише один з документів, які формують законодавче забезпечення сприятливого інвестиційного клімату в Україні.

Наразі в Україні при підготовці Інвестиційного кодексу варто приділяти увагу двом ключовим моментам: процесу та змісту. Стосовно процесу, у кодексі необхідно виробити окремий підхід до процесу залучення іноземних інвестицій, за яким інвестор може консультуватись на певних етапах підготовки та реалізації інвестиційних програм та проектів. Цей підхід має бути прописаний лише після того, як сформульована стратегія, узгоджено різні моменти процесу підготовки та реалізації інвестиційних проектів, розглянуто визначення можливих розходжень, дублювань та ризиків виникнення конфліктів. Доцільно до роботи залучити іноземних консультантів з метою вивчення досвіду інших країн та відповідного відображення його у кодексі [36, с. 129].

Інвестиційний кодекс України має бути побудований таким чином, щоби гарантувати іноземним інвесторам:

- недискримінацію з боку приймаючої країни;
- можливість швидко та вільно переводити за кордон їх прибутки, дивіденди та інші фонди і активи;
- відсутність експропріації без відповідної компенсації;

– можливість звернення до міжнародного арбітражу з метою вирішення суперечок, що виникають з урядом України та/або з вітчизняними компаніями [36, с. 131].

Окрім цих ключових моментів, Інвестиційний кодекс в Україні повинен передбачати широкий рівень захисту інвесторів, спростити режим іноземного інвестування, усуваючи бюрократичні перепони.

Також можна виділити 3 основних напрями удосконалення законодавства в інвестиційній сфері з метою поліпшення залучення іноземних інвестицій.

1. Законодавство та регулюючі акти стосовно встановлення нового бізнесу для іноземних інвесторів, такі як торговельне право, акціонерне право, законодавство про партнерства, стандарти бухгалтерського обліку та інші законодавчі акти, регулюючі іноземну власність, мають бути наріжним каменем для удосконалення інвестиційного законодавства.

Сюди ж відноситься розробка внутрішньогалузевих вимог у стратегічних галузях економіки. Для України варто розробити вимоги, що впливають на ведення бізнесу, включаючи такі сфери, як соціально-трудові відносини, залучення іноземних спеціалістів тощо у таких галузях, як металургія, машинобудування, хімічна промисловість, агропромисловий комплекс.

Також наразі ще одним стримуючим чинником для іноземних інвестицій в Україні є невизначеність з правами власності. Необхідно їх удосконалити, змінюючи Господарський кодекс, Цивільний кодекс, Закон України «Про режим іноземного інвестування». З метою удосконалення прав власності іноземних інвесторів на земельні ділянки внесення змін потребують Земельний кодекс України, Закон України «Про землеустрій», Закон України «Про Державний земельний кадастр» [38].

2. Захист іноземних інвестицій. Зазвичай захист базується на багатосторонніх або двосторонніх угодах, проте іноді базується на особливих нормах захисту – конституційних гарантіях, або загальних гарантіях, спрямованих проти дискримінації інвестицій, підкріплених державними гарантіями. Для України на сьогоднішній день важливо чітко прописати

можливість використання міжнародного арбітражу у випадку виникнення суперечок та заборону на експропріацію без компенсації.

До того ж наразі важливо для довгострокових іноземних інвестиційних проектів у стратегічні галузі прописати окремі положення у загальному законодавстві, згідно з якими профільні урядові міністри матимуть право заключати особливі інвестиційні угоди з інвесторами [38].

З метою уникнення зловживань при такому ручному режимі відповідні інвестиційні угоди мають містити положення про стабільність (які гарантують стабільність усіх засадничих правових й економічних умов угоди), що захищатиме інвестора від односторонніх змін податкового законодавства або обмежуватиме право міністра достроково припинити положення угоди тощо.

3. Податковий режим. Варто відзначити, що доцільно здійснювати заходи, спрямовані на вдосконалення контролю за недопущенням подвійного оподаткування, контролю за обміном валют, допуском до банківських кредитів тощо [38].

Всі зазначені аспекти вдосконалення нормативно-правового регулювання іноземного інвестування в Україні слід урахувати при формуванні інвестиційної політики України, що має бути відображене у відповідних законодавчих актах.

Проте зміни до законодавства мають бути підкріплені економічними та організаційно-інституційними заходами, спрямованими на вдосконалення інвестиційної політики держави. Також доцільним вважаємо оцінити можливі обсяги іноземних інвестицій за умови різних регулюючих дій Уряду України.

Висновки до розділу 2

Отже, у сфері інвестиційної діяльності діють положення Конституції України, положення кодексів: Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України; положення Законів України «Про інвестиційну діяльність», «Про інноваційну діяльність», «Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон», «Про концесії» та ін.;

положення підзаконних нормативно-правових актів, які регулюють окремі питання здійснення інвестиційної діяльності.

У результаті аналізу визначено законодавчі акти, що потребують змін, спрямованих на вдосконалення нормативно-правового регулювання іноземного інвестування в Україні. Ці проблеми можуть бути вирішені тільки прийняттям єдиного документа – Інвестиційного кодексу України, що врегулює різні аспекти інвестиційної діяльності. Ухваленням цього кодексу вдасться систематизувати всі законодавчі акти в сфері інвестування та зробити їх дієвими. Якщо подивитися з законодавчої точки зору, то здається, що всі закони в нас існують, але вони не працюють ефективно.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволяє нам зробити наступні висновки.

1. Інвестиційна діяльність - організована діяльність, що здійснюється в реально існуючих у країні умовах господарювання за допомогою практичних дій суб'єктів інвестиційної діяльності, функцій яких полягають у цілеспрямованому процесі знаходження необхідної кількості інвестиційних ресурсів, виборі відповідних об'єктів чи інструментів для їх вкладання, розробці і впровадженні поетапної інвестиційної програми чи стратегії та забезпеченні ефективної її реалізації з метою отримання прибутку та/чи іншого позитивного ефекту. З юридичної точки зору інвестиційною діяльністю є сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій.

2. Інвестори - це суб'єкти інвестиційної діяльності, що приймають рішення щодо вкладення власних, позикових і залучених майнових та інтелектуальних цінностей в об'єкти інвестування. Інвестори можуть виступати в ролі вкладників, кредиторів, покупців, а також виконувати функції будь-якого учасника інвестиційної діяльності. Суб'єктами інвестиційної діяльності (інвесторами і учасниками) можуть бути громадяни і юридичні особи України та іноземних держав, а також держави в особі урядів.

3. На сучасному етапі характерною особливістю законодавчої бази з регулювання інвестиційної діяльності в Україні є наявність двох великих нерівнозначних блоків нормативно-правових актів: спеціального інвестиційного та допоміжного. У першому визначено базові поняття щодо іноземних інвестицій та інвестиційної діяльності, прав і обов'язків об'єктів та суб'єктів інвестиційної діяльності, гарантій захисту іноземних інвестицій в Україні тощо; у другому – взаємовідносини у сфері зовнішньоекономічної, інноваційної, митної, податкової, валютної, бюджетної, кредитної, підприємницької та інших видів діяльності, які також впливають на процес

залучення іноземних інвестицій та реалізацію інвестиційних проектів. У сфері інвестиційної діяльності діють:

- положення Конституції України щодо забезпечення державою соціальної спрямованості економіки України; права власності (у т.ч. інтелектуальної); права на підприємницьку діяльність тощо;
- положення кодексів: Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, зокрема щодо правового регулювання інвестиційної діяльності, іноземних інвестицій, спеціальних (вільних) економічних зон, концесії тощо;
- положення Законів України «Про інвестиційну діяльність», «Про інноваційну діяльність», «Про загальні засади створення і функціонування спеціальних(вільних) економічних зон», « Про концесії», «Про наукову і науково-технічну діяльність» та ін.;
- положення підзаконних нормативно-правових актів, які регулюють окремі питання здійснення інвестиційної діяльності.

Така розгалужена система нормативно-правових актів свідчить про те, що держава вживає заходи з метою створення в Україні належних умов здійснення інвестиційної діяльності шляхом закріплення на законодавчому рівні принципів та правил її здійснення.

4. Та все ж система нормативно-правового регулювання інвестиційної діяльності в Україні потребує вдосконалення, незважаючи на наявність розгалуженого законодавства щодо здійснення інвестиційної діяльності. Неузгодженість законів фактично негативно впливає на інвесторів та бажаючих вкладати кошти в економіку України. Державі необхідно активізувати інвестиційні процеси, удосконалюючи нормативно-правову базу, забезпечуючи належні умови для підприємств з іноземними інвестиціями, створюючи відповідні передумови та гарантії, завдяки яким інвестори можуть бути впевнені у завтрашньому дні. Кодифікація сприятиме посиленню стабільності законодавства, створенню чіткої системи нормативних актів, що базуватиметься на науковому фундаменті та забезпечуватиме оптимальну

узгодженість між чинними нормами; у свою чергу, це дозволить вирішити два взаємопов'язані завдання – вдосконалення і змісту, і форми законодавства. Прийняття Інвестиційного кодексу України стане важливим кроком удосконалення інвестиційного законодавства та правового регулювання інвестиційної безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Белоліпецький В.Г. Финансовый менеджмент / В.Г. Белоліпецький. - М.: КНОРУС, 2006 - 448 с.
2. Вінник О. М. Інвестиційне право. Навч. посібник / О. М. Вінник. - К.: Атіка, 2000. - 328 с.
3. Вовчак О. Д. Інвестування : навч. посібн. / О. Д. Вовчак. - Львів : Новий Світ-2000, 2008. - 544 с.
4. Гапак Н. Законодавчі чинники формування інвестиційної політики як складової бізнесового клімату / Н. Гапак // Регіональна економіка. - 2002. - №3. - С. 71-81.
5. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]: від 16.01.2003, № 436-IV із змінами та доповненнями. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>.
6. Дука А. П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування. [Текст] : навч. посіб. / А. П. Дука. - К. : Каравела, 2007. - 424 с.
7. Задыхайло Д. В. Инвестиционное право Украины: Сборник нормативно-правовых/ Д. В. Задыхайло. - Харьков : Эспада, 2002. - 752 с.
8. Иванов Г. И. Инвестиции: сущность, виды, механизмы функционирования [Текст] / Г. И. Иванов. - Ростов-на-Дону : Феникс, 2002. - 352 с.
9. Інвестиційне законодавство України // Український інвестиційний журнал. - 2002. - № 10. - 89 с.
10. Конституція України : чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 1 серп. 2008 р. : (відповідає офіц. текстові). - К. : Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2008. - 48 с.
11. Кухар В. І. Удосконалення правового регулювання інвестиційних відносин як складова інвестиційної політики держави / В.І. Кухар // Вісник господарського судочинства. - 2004. - № 3. - С. 226-229.

12. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність [Текст] : підручник / Т.В. Майорова. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
13. Мельник В. В., Козюк В. В. Міжнародна інвестиційна діяльність: Навч. посібник / В. В. Мельник, В. В. Козюк. – Тернопіль : Карт-бланш, 2003. – 249 с.
14. Мисько Н. С. Правове регулювання інвестиційної діяльності в Україні / Н. С. Мисько // Управління розвитком. – 2014. – № 6. – С. 62-65.
15. Омельченко А. В. Інвестиційне право: навч. посібник / А. В. Омельченко. – К. : КНЕУ, 1999. – 176 с.
16. Панчишин С. М. Макроекономіка: Навчальний посібник. - К. : Либідь, 2002. - 614 с.
17. Пересада А. А. Управління інвестиційним процесом [Текст] : навч. посібн. / А. А. Пересада. – К. : Лібра, 2002. – 462 с.
18. Погасій С. О. Інвестиційний менеджмент (в прикладах і завданнях): [Текст] навч. посібник / С. О. Погасій, О. В. Познякова, Ю. В. Краснокутська; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2009. – 337 с.
19. Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон : Закон України від 13.10.1992 р. № 2673-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 50. – Ст. 676.
20. Про захист іноземних інвестицій: закон України від 18.09.1991, № 1560-ХІІ [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
21. Про інвестиційні фонди та інвестиційні компанії: Указ Президента України від 19.02.94 р. № 55/94 // [Електронний ресурс]: Правова система «Інфодиск: Законодавство України». К. : ТОВ «Інфодиск», 2008. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). [Правова серія «Інфодиск»]. Систем. вимоги: P-233 ; 32 Mb RAM ; CD-ROM Windows 95OSR2/98/NT SP6/2000/XP.
22. Про інвестиційну діяльність: закон України від 18.09.1991, № 1560-ХІІ [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>

23. Про інститути спільного інвестування (пайові та інвестиційні фонди) : Закон України від 15 березня 2001 року № 2299-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2299-14>.

24. Про концесії : Закон України від 16. 07. 1999 р. ВВР №1023-VI 19. 02. 09 ВВР №2850-VI 22. 12. 10 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

25. Про підготовку та реалізацію інвестиційних проектів за принципом «єдиного вікна»: закон України від 21.10.2010, № 2623-VI [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2623-17>

26. Про режим іноземного інвестування: закон України від 19.03.1996, № 93/96-ВР [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/93/96-вр>

27. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків: Закон України від 16.07.1999 р. № 991-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 40. – Ст. 363.

28. Про спеціальні економічні зони та спеціальний режим інвестиційної діяльності в Донецькій області: Закон України від 24.12.1998 р. № 356-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 7. – Ст. 50.

29. Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць від 06.09.2012, № 5205-VI [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5205-17>

30. Рейтинг Doing Business-2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.unian.net/news/602584-ukraina-mojet-uluchshit-pozitsii-v-reytinge-doing-business-v-sleduyuschem-godu-ekspert.html>.

31. Рибій О. В. Національне законодавство та прямі іноземні інвестиції: аналіз деяких аспектів правового регулювання / О.В. Рибій // Зовнішня торгівля: право та економіка. – 2005. – № 2–3 (19–20). – С. 43 -47.

32. Сердюк М.А. Правове регулювання іноземного інвестування в Україні / М.А. Сердюк, О.Г. Розметова // Вісник «Економіка». Наукове видання Київського нац. ун-тету ім. Тараса Шевченка. Вип. 50. – Київ, 2001. – С.33-35.
33. Стефанович Є.А. Інвестиційна діяльність як економічне явище [Текст] / Є.А. Стефанович // Економіка та держава. – 2010. – № 11. – С. 60–64.
34. Фархутдинов И. З. Иностранные инвестиции: глобальные правовые парадигмы / И. З. Фархутдинов // Политика и право. – 2003. – № 10. – С. 56-71.
35. Череп А. В. Інвестиційна діяльність в Україні: стан та шляхи її активізації [Текст] / А. В. Череп, Г. І. Рурка. // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво : науково-виробничий журнал. – 2011. – № 3. – С.48-52
36. Чернадчук В.Д. Основи інвестиційного права України / Чернадчук В.Д., Сухонос В.В., Чернадчук Т.О. ; за ред. В.Д. Чернадчука. – Суми : ВТД «Університетська книга». – К. : Видавничий дім «Княгиня Ольга», 2015. – 352с.
37. Шарп У. Ф. Инвестиции / У. Ф. Шарп, Г. Дж. Бэйли ; пер. с англ. – М. : Инфра, 2007. – 1042 с.
38. Щербина В. С. Господарське право : підручник/ В. С. Щербина. – 5-те вид., перероб. і допов. – Київ : Юрінком Інтер, 2012. – 600 с.
39. Щукін Б. М. Інвестування: Курс лекцій / Б. М. Щукін. – К. : МАУП, 2004. – 216 с.